

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/62/2022
Identifikačné číslo spisu:	8222201005
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8222201005.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej, JUDr. Andrey Sedlačkovej, v spore žalobcu: 1/ Ing. R. Q., MBA, narodeného XX. J. XXXX, so sídlom N. a 2/ EDYMAX Europe s. r. o., so sídlom Hurbanova 21, 085 01 Bardejov, IČO: 44 498 152, oboch zastúpených advokátskou kanceláriou SCHWARZ advokáti s. r. o., so sídlom Podbrezovská 40, 831 06 Bratislava - Rača, IČO: 36 858 285, proti žalovanému: PhDr. L. B., MBA, narodeného XX. M. XXXX, so sídlom W., zastúpeného advokátskou kanceláriou Glatzová & Co., s. r. o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 25, 811 02 Bratislava, IČO: 36 860 506, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1Cb/12/2022, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 25. augusta 2022, č. k. 6Cob/49/2022-340, takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 24. mája 2022, č. k. 1Cb/12/2022-46 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) rozhodol tak, že prvým výrokom uložil žalovanému ako konateľovi a spoločníkovi žalobkyne 2/

- zákaz akokoľvek právne disponovať s akoukoľvek časťou obchodného podielu v spoločnosti Edymax Deutschland GmbH, so sídlom Mittbacher Str. 9, 81829 Mníchov, Nemecká spolková republika, identifikačné číslo: HRB 127291, registrovanú Okresným súdom Mníchov (ďalej len „Edymax DE“), a to vrátane zákazu prevodu a zaťaženia tohto obchodného podielu a

- zákaz konať za žalobkyňu 2/ pri výkone práv jediného spoločníka spoločnosti Edymax DE a druhým výrokom priznal žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia sa domáhali nariadenia neodkladného voči žalovanému. Potrebu takejto ochrany odôvodnili tým, že spoločník žalobkyne 2/, spoločnosť Manuvia, a.s., so sídlom Plynárenská 7/A, Bratislava, IČO: 44 400 926 (ďalej len „Manuvia“) začala po nadobudnutí obchodného podielu v žalobkyňi 2/ o výške 70 % poškodzovať záujmy žalobkyne 2/ fakturovaním fiktívnych služieb a vyberaním finančných prostriedkov žalobkyne 2/

vo svoj prospech a prospech iných spoločností jej patriacich. Na to mali slúžiť ako právny základ zmluvy uzatvorené žalovaným za žalobkyňu 2/. V dôsledku toho žalobkyňa 2 stratila likviditu. Reakciou žalobcu 1/ a žalovaného bolo odstúpenie od zmlúv, ktorými spoločnosť Manuvia od každého z nich nadobudla časť ich obchodného podielu v žalobkyňi 2/ vo výške 35 % z dovtedajších 50 %. Žalobca 1/ sa však dozvedel o snahe žalovaného a spoločnosti Manuvia previesť jediné aktívum žalobkyne 2/, vlastníctvo (100 % obchodný podiel) spoločnosti Edymax DE, na spoločnosť Manuvia bez toho, aby táto musela zaplatiť, čo i len jeden cent. Spoločnosť Manuvia má kúpiť 100 % obchodný podiel v spoločnosti Edymax DE od žalobkyne 2/ za trhovú cenu. Táto pohľadávka žalobkyne 2/ by však bola predmetom zmluvy o postúpení so žalovaným, ktorú by si následne žalovaný započítal s pohľadávkami spoločnosti Manuvia, nijako nesúvisiacimi s prevodom obchodného podielu. V dôsledku toho by žalobkyňa 2/ stratila svoje jediné aktívum a súčasne získala nedobytnú pohľadávku voči žalovanému, ktorý ako konateľ žalobkyne 2/ môže predmetný prevod dokončiť a poškodiť tak nezvratným spôsobom žalobcov.

3. Súd prvej inštancie uviedol jednotlivé listiny, ktoré žalobcovia pripojili k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (ďalej aj ako „návrh“), pričom poukázal aj na to, že žalobcovia pripojili aj ďalšie listiny v nemeckom jazyku bez prekladu, a preto z ich obsahu nemohol vychádzať. Z pripojených listín mal súd prvej inštancie preukázaný úmysel žalovaného previesť obchodný podiel žalobkyne 2/ v spoločnosti Edymax DE, čo je zrejme len v záujme žalovaného, keďže voči nemu má dôjsť k započítaniu odplaty za prevod obchodného podielu so vzájomnými pohľadávkami spoločnosti Manuvia, ktoré má voči žalovanému. Súd prvej inštancie mal preukázanú potrebu chrániť právne záujmy žalobcov na vlastnom majetku.

4. Na záver súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcovia nepodali žalobu vo veci samej, keďže nariadenie neodkladného opatrenia môže konzumovať aj rozhodnutie vo veci samej.

5. Na podklade odvolania žalovaného Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 25. augusta 2022, č. k. 6Cob/49/2022-340 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) rozhodol tak, že prvým výrokom uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh žalobcov v celom rozsahu zamietol a druhým výrokom priznal žalovanej proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že súd prvej inštancie mal pochybiť, keď neuložil žalobcom povinnosť podať žalobu vo veci samej a nepoučil ich o tejto možnosti, čím de facto trvalo upravil pomery strán sporu.

7. Ďalej odvolací súd vzniesol pochybnosť o nároku, ktorý žalobcovia v návrhu uplatňujú, pričom uviedol, že nie je ani len čiastočne osvedčený. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie vychádzal (vyvodzoval skutkové závery) zo žalobcami predložených listinných dôkazov v nemeckom jazyku bez ich prekladu a zo zmluvy o postúpení pohľadávok a dohody o započítaní pohľadávok, ktoré ale neboli podpísané. Ďalej v značnom rozsahu svojho odôvodnenia (odsek 39. až 47. odôvodnenia napadnutého uznesenia) poukazuje na rozhodnutie Vrchného krajinského súdu Mníchov z 13. apríla 2022, sp. zn. 7 U 9421/21, z ktorého vyvodzuje záver, že žalobca 1/ nekonal v záujme Edymax DE a žalobkyne 2/, a to v súvislosti s prevodom obchodného podielu Edymax Europe, s.r.o. (v mene ktorej konal žalobca 1/ v postavení konateľa) v Edymax Deutschland GmbH v prospech PHILEMON GmbH.

8. Odvolací súd vyhodnotil, že z predložených listinných dôkazov nebolo preukázané tvrdenie žalobcu ohľadom toho, že žalovaný ako jeden z konateľov žalobkyne 2/ mal v úmysle previesť 100 % obchodný podiel žalobkyne 2/ v spoločnosti Edymax DE. Naopak žalobca 1/ chcel nadobudnúť obchodný podiel v tejto spoločnosti, a to v rozpore s dobrými mravmi. Vyhodnotil taktiež predloženú servisnú zmluvu so spoločnosťou Manuvia, ktorú za žalobkyňu 2/ uzatvoril žalovaný, a to tak, že nijako nevybočuje z rámca iných obdobných „servisných“ zmlúv. Odvolací súd má za to, že naopak žalobca 1/ poškodzuje svojím konaním žalobkyňu 2/. Na záver odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil, že boli splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia.

9. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, ktorým sa domáhajú, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

10. Dovolateľ vo svojom dovolaní uviedol, že napadnuté „uznesenie trpí vadami, ktoré zakladajú dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP“, pričom uviedol zákonné znenie príslušného § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Podané dovolanie odôvodňuje tým, že odvolací súd rozhodol mimoriadne arbitrárne a bez toho, aby sa vysporiadal s hlavnými skutočnosťami. Arbitrárnosť má podčiarkovať aj to, že napadnuté uznesenie ustálil na dôvodoch, ktoré neboli meritom posudzovania v konaní, ale boli a sú meritom posudzovania v inom konaní a ani vecne nesúvisia. Odvolací súd odignoroval prakticky všetky listinné dôkazy, tieto v napadnutom uznesení nespomenul a ani sa s nimi nevysporiadal. Naopak sa odvolací súd zaoberal dôvodmi smerujúcimi k tomu, prečo by žalobca 1/ nemal byť oprávnený konať za žalobkyňu 2/, pričom táto otázka nie je otázkou, ktorá je predmetom posúdenia v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Dovolatelia poukázali na to, že je procesným pochybením konštatácia odvolacieho súdu, že pre rozhodnutie je podstatné rozhodnutie Vrchného krajinského súdu Mníchov, keďže sa netýka dôvodov existujúcich na strane žalovaného, pričom sa tomu rozsiahlo venuje, napriek tomu, že je pre posúdenie merita irelevantné. Namiesto toho, aby sa rozsiahlo, konzistentne a presvedčivo odvolací súd zaoberal dôvodmi osvedčujúcimi nutnosť dočasnej ochrany žalobcov voči konaniu žalovaného, zaoberal sa žalobcom 1/. Dovolatelia ďalej uviedli, že v návrhu poukazovali a predložili množstvo dôkazov, z ktorých vyplynuli dovolateľmi v dovolaní bližšie špecifikované skutočnosti. V rámci toho výslovne uviedli 2 dôkazy, a to „písomný zápis dohody podpísanej konkrétnymi osobami zo dňa 26.3.2021, návrhy konkrétnych zmlúv“. Na čo dovocatelia kladú otázku, ako sa so všetkými dôkazmi vysporiadal súd? Jediným bodom, v ktorom sa odvolací súd vysporiadal so všetkými dovolateľmi predloženými dôkazmi je podľa dovolateľov len bod 48. napadnutého uznesenia, ktorého plné znenie v dovolaní dovocatelia uviedli (ide o prvé dve vety odseku 0 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Takéto odôvodnenie považujú dovocatelia za arbitrárne a v rozpore s ustálenou súdnou praxou, absentujú v ňom akékoľvek dôvody a nedáva žiadne odpovede na obavy dovolateľov. Ďalej dovocatelia kladú otázky na to, ako sa odvolací súd vysporiadal s určitými skutkovými okolnosťami. Najvyšší súd na účely tohto rozhodnutia poukazuje len na niektoré skutkové okolnosti, na ktoré hľadajú dovocatelia odpoveď: (i) menovanie Wysoglada za konateľa Edymax DE, (ii) tunelovanie Edymax DE spoločnosťou Manuvia, (iii) dohoda žalovaného so spoločnosťou Manuvia o predaji 100 % podielu v Edymax DE, s tým, že spoločnosť Manuvia nebude musieť za to nič zaplatiť a (iv) predaj Edymax DE žalobcom 1/ za 2,3 milióna eur tretej spoločnosti. Vo vzťahu k dohode medzi žalovaným a spoločnosťou Manuvia o odpredaji obchodného podielu v Edymax DE tak, že nebude musieť Maduvia nič zaplatiť, kladie otázku na to ako vyhodnotil dôkaz, z ktorého vyplýva daná skutočnosť, pričom poukázal na písomnú dohodu spísanú žalovaným, spoločnosťou Manuvia a Veličom (zástupca Arca capital). Podľa dovolateľov, v nadväznosti na citáciu § 220 ods. 2 CSP, odvolací súd nič jasne a výstižne nevysvetlil, s dôkazmi sa nevysporiadal a obmedzil sa len na konštatovanie, že dovocatelia hodnoverne neosvedčili dôvodnosť návrhu.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok dovolateľov je dôvodný a napadnuté uznesenie treba zrušiť (§ 449 ods. 2 CSP).

12. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v

konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

15. Podľa § 449 ods. 1 CSP, ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

16. Úspešné uplatnenie dovolania je nevyhnutne podmienené okrem iného záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania. Predpokladom prípustnosti dovolania pre tzv. vady zmätočnosti podľa § 420 CSP je, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Najvyšší súd tak musí skúmať, či napadnuté uznesenie má povahu niektorého zo zákonom predpokladaných rozhodnutí umožňujúcich najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu, uskutočniť ďalší prieskum dovolania spočívajúci najmä v prieskume dôvodnosti dovolania.

17. Najvyšší súd pri skúmaní povahy napadnutého uznesenia na účely prípustnosti dovolania prihliada na (i) časový okamih podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a žaloby vo veci samej (podanie spoločne alebo v priebehu jedného zo začatých konaní) alebo (ii) časový okamih rozhodnutia vo veci samej (podanie návrhu po skončení konania vo veci samej), resp. na to (iii) či k podaniu žaloby vo veci samej vôbec došlo. Uvedené vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu obsiahnutej, napr. v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2017, sp. zn. 8Cdo/83/2017 a v iných rozhodnutiach najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Cdo/157/2017, 4Obdo/66/2017, 5Cdo/74/2020 a 4Obdo/94/2020. Za určitej situácie tak podľa tejto praxe môže mať rozhodnutie odvolacieho súdu o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanému v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (ďalej len „odvolacie rozhodnutie“) povahu rozhodnutia vo veci samej.

18. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (vrátane tej špecifikovanej v odseku 0 odôvodnenia tohto rozhodnutia) je predpokladom dovolacieho prieskumu odvolacieho rozhodnutia, aby neodkladné opatrenie konzumovalo vec samu. Iba vtedy má neodkladné opatrenie povahu rozhodnutia vo veci samej. Prax síce stanovuje určité vodidlá, na ktoré prihliada pri skúmaní povahy rozhodnutia, podstatou však vždy je, aby neodkladné opatrenie konzumovalo vec samu. V každom jednotlivom prípade je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, ktoré v konaní vyšli najavo, ako aj zo skutočností všeobecne známych alebo ustanovených zákonom. Ak z obsahu spisu, t. j. vrátane zistení súdu alebo tvrdení a vyjadrení strán, nie je možné zistiť okolnosti, ktoré sú potrebné pre uplatnenie príslušného vodidla, je potrebné o to starostlivejšie skúmať ďalšie okolnosti, z ktorých možno zistiť povahu rozhodnutia.

19. Pri skúmaní prípustnosti dovolania najvyšší súd môže zistiť nesprávnosť výroku súdneho rozhodnutia alebo procesného postupu súdu. Hoci by tieto nesprávnosti neboli ako dovolacie dôvody uvedené v dovolaní, najvyšší súd musí na ne brať zreteľ, nie však ako na dovolacie dôvody, keďže je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP), ale ako na skutočnosti, ktoré majú vplyv pre prijatie záveru o prípustnosti alebo neprípustnosti dovolania. Je výlučnou právomocou najvyššieho súdu skúmať prípustnosť dovolania, a preto v takej súvislosti nie je viazaný akýmkoľvek výrokom súdneho rozhodnutia alebo procesným postupom súdu. Zistené nesprávnosti sa na účely dovolacieho konania posudzujú odlišne ako v prípade iných konaní o opravných prostriedkoch. Preto najvyšší súd nemôže pri skúmaní povahy napadnutého rozhodnutia v rámci skúmania prípustnosti dovolania vychádzať len z toho, či súd uložil povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP, resp. urobil poučenie podľa § 337 ods. 1 CSP.

20. Súd v zmysle § 336 ods. 1 CSP môže, ale nemusí pristúpiť k nariadeniu neodkladného opatrenia pred začatím konania vo veci samej bez uloženia povinnosti podať žalobu vo veci samej zo strany navrhovateľa. Nemusi tak urobiť z rôznych dôvodov, je to na úvahe súdu. Ak súd prvej inštancie neuloží povinnosť podať žalobu vo veci samej, tento postup je preskúmateľný v odvolacom konaní. Tento postup však bez iného neznamena, že neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Navrhovateľ je stále oprávnený sa efektívne domáhať súdnej ochrany aj žalobou vo veci samej. Táto má svoj vlastný režim, a preto jej nepodanie, odmietnutie, zamietnutie alebo zastavenie konania vo veci samej, sa nedotýka už

nariadeného neodkladného opatrenia (neuplatní sa § 336 ods. 3 a 4 CSP). V konaní začatom na podklade takej žaloby však súd musí ex officio v zmysle § 161 CSP v spojení s § 230 CSP prihliadať na to, či je v konaní daná prekážka res iudicata ako negatívna procesná podmienka.

21. Ak súd neuloží povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP, pristúpi podľa § 337 CSP k poučeniu žalovaného o možnosti podať žalobu vo veci samej, pričom tak urobí vo výroku rozhodnutia. Predmet konania vo veci samej sa však môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Vec sama tak v tomto ponímaní nie je obmedzená výlučne nárokom, ktorého ochrany sa navrhovateľ domáha návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Absencia výroku podľa § 336 ods. 1 CSP alebo výroku podľa § 337 ods. 2 CSP preto bez iného neznamena, že neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Navyše aj v takom prípade platí § 334 CSP, a teda možnosť zrušenia neodkladného opatrenia po odpadnutí dôvodov, pre ktoré bolo nariadené.

22. Neodkladné opatrenie nekonzumuje vec samu, ak žalobca spoločne so žalobou robí návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo ak žalobca v konaní začatom na podklade žaloby urobí návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. V oboch prípadoch by táto situácia bola zrejma najvyššiemu súdu zo samotného spisu. Ak tak žalobca nepostupuje, neznamená to, že neodkladné opatrenie má povahu vo veci samej. Najvyšší súd nemá v zmysle čl. 11 ods. 4 CSP ako zistiť, či bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný po skončení konania vo veci samej alebo v priebehu konania začatom na podklade žaloby, resp. či žaloba bola podaná po návrhu, ak tieto skutočnosti nevyplyvajú zo spisu, teda ak to nevyplyva zo zistení súdov nižšieho stupňa alebo tvrdení a vyjadrení strán. Navyše ani súd, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, nemusí zistiť, či návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol podaný v priebehu konania vo veci samej. Navrhovateľ môže podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na iný ako miestne príslušný súd, pričom v zmysle § 40 a § 41 CSP v spojení s § 329 ods. 1 CSP žalovaný nemusí mať možnosť uplatniť námietku miestnej príslušnosti a súd bez námietky neskúma miestnu príslušnosť. Taktiež súd, ktorý vec prejednáva a rozhoduje, nemusí zistiť, či žaloba vo veci samej bola podaná v priebehu konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Žalobca môže podať žalobu vo veci samej na iný ako miestne príslušný súd, pričom v zmysle § 40 a § 41 CSP súd bez námietky neskúma miestnu príslušnosť.

23. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že tento návrh smeruje k obmedzeniu konateľských oprávnení uložením povinnosti zdržať sa určitého konania pri konaní v mene spoločnosti, aby sa tým predišlo konaniu žalovaného ako konateľa, ktoré by nebolo v súlade so záujmami žalobkyne 2/ a žalobcu 1/ a bolo by uprednostnením jeho záujmov a záujmov spoločnosti Manuvia ako tretej osoby. Dovolatelia poukázali na možné následky konania žalovaného. Tieto majú spočívať vo vzťahu k žalobkyni 2/ zo straty jediného aktíva a na druhej strane získania nedobytnnej pohľadávky voči žalovanému. Obmedzenie konateľských oprávnení je v zmysle hmotného práva, § 133 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“), možné uskutočniť len prostredníctvom spoločenskej zmluvy alebo rozhodnutím valného zhromaždenia spoločnosti. Ako vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2020, sp. zn. IV. ÚS 165/2020 a iné rozhodnutia pod sp. zn. II. ÚS 759/2016, II. ÚS 571/2017, I. ÚS 369/2016, ako aj IV. ÚS 278/2012), toto však nevyklučuje obmedzenie konateľských oprávnení neodkladným opatrením, ktoré nemá absolútny charakter vo vzťahu k výkonu konateľských oprávnení, a teda de facto nezabraňuje výkonu funkcie konateľa obchodnej spoločnosti. Hoci predmetom žiadnej právnej úpravy nie je výslovne nárok na obmedzenie konateľských oprávnení, neodkladné opatrenie je procesnoprávnym inštitútom spôsobilým toto dosiahnuť, a to v konečnom dôsledku bez ohľadu na hmotnoprávny nárok, ktorému sa má poskytnúť ochrana nariadením neodkladného opatrenia. Najvyšší súd však k tomuto uvádza, že sa nevyjadruje k tomu, či v prejednávanom prípade, bolo uznesením súdu prvej inštancie alebo je v ďalšom konaní možné nariadiť neodkladné opatrenie v súlade s predmetnou ustálenou rozhodovacou praxou.

24. Konateľ je ako fyzická osoba účastníkom občianskoprávných vzťahov, preto sa na neho vzťahujú ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“)

upravujúce zodpovednosť za škodu a osobitne prevenčná povinnosť. V zmysle § 417 ods. 2 OZ platí, že ohrozený má pri vážnom ohrození právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenia na odvrátenie hroziacej škody. Z uvedeného tak vyplýva, že aj konateľ môže byť nositeľom právnej povinnosti, ktorá by mu bola súdom uložená na odvrátenie hroziacej škody. Uložená právna povinnosť môže mať povahu nielen aktívnu, spočívajúcu v konkrétnom konaní, ktorým by bola hrozba vzniku škody odvrátená, ale aj povahu pasívnu, spočívajúcu v zdržaní sa konkrétneho konania (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2005, sp. zn. 1Cdo/190/2004, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2006 pod poradovým č. 39). Tento právny názor zastáva aj doktrína (Kristián Csach na s. 1436 v Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019, 1754 s.) alebo Najvyšší súd Českej republiky (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo 4. septembra 2002, sp. zn. 22Cdo/2824/2000 alebo uznesenia vo veciach 22Cdo/1956/2003 a 25Cdo/729/2004). Predmetného nároku sa tak vzhľadom na povahu veci môže ako ohrozená domáhať obchodná spoločnosť, ale zároveň v mene obchodnej spoločnosti aj jej ktorýkoľvek spoločník, a to v zmysle § 122 ods. 3 ObZ ako iného nároku, ktorý má spoločnosť voči konateľovi.

25. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v prejednávacom prípade vyplýva, že účelom jeho podania je, aby nedošlo k určitému konaniu zo strany žalovaného, u ktorého majú dovolatelia obavu, že v dôsledku neho vznikne škoda. Vo vzťahu k tomu sa dovolatelia domáhali obmedzenia len určitých konateľských oprávnení, a to tam, kde by žalovaný konal v mene žalobkyne 2 pri nakladaní s obchodným podielom žalobkyne 2 v spoločnosti Edymax DE a pri výkone práv žalobkyne 2 ako spoločníka spoločnosti Edymax DE. Bez skúmania ďalšieho by tak z hľadiska hmotnoprávneho nároku boli v tomto prípade prípustné 2 žaloby vo veci samej, a to žaloba, ktorou by sa dovolatelia domáhali uplatnenia nároku podľa § 417 ods. 2 OZ a žaloba, ktorou by sa dovolatelia domáhali uplatnenia nároku podľa § 135a ObZ. V druhom prípade by sa však pre úspešnosť žaloby malo jednať už o situáciu, kedy k vzniku škody došlo, a teda neodkladné opatrenie navrhované dovolateľmi by v tomto prípade nezodpovedalo výroku vo veci samej. Najvyšší súd považuje v tejto súvislosti za nevyhnutné uviesť, že v rámci svojho prieskumu nehodnotil, akému konkrétnemu nároku sa mala poskytnúť ochrana nariadením neodkladného opatrenia a či nárok bol v návrhu dovolateľmi osvedčený. Toto je vecou súdov nižšieho stupňa, ktoré svoje závery musia primerane odôvodniť.

26. Petit návrhu dovolateľov na nariadenie neodkladného opatrenia je formulovaný ako zákaz niečo konať. Súd prvej inštancie mohol formulačne upraviť petit návrhu vo výrokovej časti uznesenia súdu prvej inštancie ako povinnosť zdržať sa určitého konania, keďže toto by vzhľadom na obsah návrhu a význam použitej formulácie nebolo porušením zásady ne ultra petitem (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. októbra 2012, č. k. I. ÚS 122/2012-47 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2020, sp. zn. 7Cdo/268/2019). Takým spôsobom by súd prvej inštancie sledoval nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by mal v spôsobe formulácie procesnoprávny podklad (hoci najvyšší súd pripúšťa neuzavretosť), ale zároveň aj prípadný podklad hmotnoprávny, a to v úprave podľa § 417 ods. 2 OZ. Avšak aj bez toho, aby bol výrok o nariadení neodkladného opatrenia totožný s prípadným zodpovedajúcim hmotnoprávnym nárokom, účel sledovaný dovolateľmi pri podávaní návrhu bol nariadením neodkladného opatrenia uznesením súdu prvej inštancie vyčerpaný. Ak sa navrhovaným neodkladným opatrením sleduje ochrana pred budúcim možným konaním, u ktorého je obava, že v dôsledku neho vznikne žalobkyňi 2 škoda a neodkladné opatrenie takéto konanie priamo upravuje, vzhľadom na charakter neodkladného opatrenia, konzumuje vec samu.

27. Z tvrdení dovolateľov vyplýva, že v čase podania návrhu bolo vedené konanie o určenie, či spoločnosť Manuvia je spoločníkom v žalobkyňi 2/, a to Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 22Cb/52/2021. V čase konania pred súdom prvej inštancie bolo neprávoplatne nariadené neodkladné opatrenie obsahovo totožné s neodkladným opatrením nariadeným uznesením súdu prvej inštancie, avšak ukládajúce povinnosť (resp. zákaz) žalobcovi 1/. V odvolacom konaní bolo žalovaným predložené rozhodnutie Vrchného krajského súdu Mníchov zo dňa 13. apríla 2022, sp. zn. 7 U 9421/21, v zmysle ktorého sa k zoznamu spoločníkov spoločnosti Edymax Deutschland GmbH v prospech Edymax Europe, s.r.o., zapísala námietka proti vlastníctvu obchodných podielov, vlastníčkou ktorých je namiesto

Edymax Europe, s.r.o. uvedená PHILEMON GmbH, ktorej sa zároveň uložila povinnosť zdržať sa prijatia rozhodnutí spoločníkov spoločnosti Edymax Deutschland GmbH bez predchádzajúceho súhlasu Edymax Europe, s.r.o., s tým, že za každý prípad porušenia tejto povinnosti PHILEMON GmbH hrozí poriadková pokuta vo výške 50 000,- eur. Z uvedených konaní alebo rozhodnutí, ktoré mali byť vedené alebo mali byť vydané pred alebo počas konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nevyplýva, že by ich predmetom bola rovnaká vec ako v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo že by sa týkali nároku podľa § 417 ods. 2 OZ alebo nároku podľa § 135a ObZ.

28. Neodkladné opatrenie bolo uznesením súdu prvej inštancie nariadené v konaní, ktoré nezačalo na podklade žaloby vo veci samej podanej spoločne s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Zo spisu nevyplýva, že by dovolatelia podali: (i) návrh na nariadenie neodkladného opatrenia po skončení alebo začatí konania, v ktorom by sa domáhali nároku podľa § 417 ods. 2 OZ alebo nároku podľa § 135a ObZ alebo (ii) žalobu, ktorou sa domáhali niektorého z predmetných nárokov, a to po začatí konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo po nariadení neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie síce konštatoval, že dovolatelia nepodali žalobu vo veci samej, keďže nariadené neodkladné opatrenie môže konzumovať aj rozhodnutie vo veci samej, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia však absentuje akákoľvek zmienka o žalobe vo veci samej.

29. Z uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie v zmysle § 336 ods. 1 CSP neuložil dovolateľom povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej a naproti tomu žalovaného v zmysle § 337 ods. 1 CSP nepoučil, že môže podať žalobu vo veci samej. Odvolací súd však považoval za nesprávne, ak súd prvej inštancie neuložil žalobcom povinnosť podať žalobu vo veci samej (odsek 36. odôvodnenia napadnutého uznesenia). Bližšie však odvolací súd neuviedol, o akú žalobu vo veci samej by malo ísť.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené a najmä na charakter neodkladného opatrenia, napadnuté uznesenie má povahu rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej, čím je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

K dôvodom dovolania podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f/ CSP

31. Dovolatelia vo svojom dovolaní uviedli, z akých dôvodov považujú napadnuté uznesenie za nesprávne. Tieto dôvody sú obsiahnuté ako dovolacie námietky v odseku 0 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

32. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolatelia považujú napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatku odôvodnenia vo vzťahu k skutkovému záveru odvolacieho súdu o tom, že nebolo preukázané, že žalovaný ako jeden z konateľov žalobkyne 2/ mal v úmysle previesť 100 % obchodný podiel žalobkyni 2/ v spoločnosti Edymax DE a rovnako tak vo vzťahu k skutkovým tvrdeniam dovolateľov urobených v návrhu a k nemu pripojeným listinám, na ktoré sa odvolávajú. Dovolacia námietka nedostatku odôvodnenia vo vzťahu k určitému skutkovému záveru je sama o sebe dôvodná. Rovnako tak ostatná dovolacia námietka vzhľadom na povahu konania.

33. Napadnuté uznesenie bolo vydané v odvolacom konaní začatom na podklade odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie. Súd v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevykonáva dokazovanie v zmysle § 185 a nasl. CSP. Pri svojom rozhodovaní vychádza zo skutočností opísaných v návrhu alebo vyplývajúcich z iných vyjadrení strán sporu. Aj pre rozhodnutie vydané v tomto druhu konania platí, že nemôže byť prejavom svojvôle, musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 2014, sp. zn. II. ÚS 398/2014). Odôvodnenie musí byť dostatočne individualizované, musí obsahovať súhrn relevantných skutočností, ktoré vyplývajú z návrhu alebo vyjadrení strán sporu, dôvody, pre ktoré považuje určitú skutočnosť za osvedčenú alebo neosvedčenú (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2020, sp. zn. II. ÚS 203/2020) a úvahy, ktoré umožnia spätne preskúmať záver o tom, či v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie alebo nenariadenie

neodkladného opatrenia. Preto ak odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh dovolateľov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, z odôvodnenia napadnutého uznesenia musia byť zrejmé dôvody, pre ktoré návrh zamietol (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. augusta 2015, sp. zn. II. ÚS 866/2014).

34. Dovolacie námietky je potrebné vnímať ako spojené nádoby. Absencia dôvodov vo vzťahu k prijatému skutkovému záveru je výsledkom absencie posúdenia skutkových tvrdení dovolateľov urobených v návrhu a k nemu pripojeným listinám, na ktoré sa odvolávajú. Skutkové okolnosti, na ktoré dovolatelia hľadali odpoveď, ako sa s nimi odvolací súd vysporiadal (odsek 0 odôvodnenia tohto rozhodnutia), opisovali už vo svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Síce v odvolacom konaní platí § 387 ods. 3 CSP, a teda, že odvolací súd sa nemusí zaoberať vyjadreniami prednesenými na súde prvej inštancie, ak sa s nimi tento súd vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, nemožno toto ustanovenie vykladať proti jeho účelu a zmyslu. Napadnuté uznesenie síce vo svojom odôvodnení konštatuje, že odvolací súd bol viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, avšak skutkový stav, ktorý zistil súd prvej inštancie je v protiklade so skutkovými závermi odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie mal totiž za preukázané, že žalovaný ako konateľ žalobkyne 2/ mal v úmysle previesť 100 % obchodný podiel žalobkyne 2/ v spoločnosti Edymax DE (posledná veta odseku 20 odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie). Preto pri aplikácii ustanovení upravujúcich náležitosti odôvodnenia rozhodnutia o odvolaní, je potrebné prihliadať aj na povahu tohto rozhodnutia. Napadnuté uznesenie je svojou povahou zmeňujúcim rozhodnutím, ktorého výrok je absolútne protichodný k výroku uznesenia súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri takejto zmene odvolací súd svojím rozhodnutím nahradil uznesenie súdu prvej inštancie, preto jeho odôvodnenie musí obsahovať nielen jeho vlastné skutkové zistenia, ale aj to, čo je ich podkladom, aké boli myšlienkové pochody sudcu. Bolo tak povinnosťou odvolacieho súdu, aby v odôvodnení napadnutého uznesenia jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia urobené v návrhu dovolateľov na nariadenie neodkladného opatrenia tak, ako to výslovne vyplýva z § 220 ods. 2 CSP.

35. Dovolatelia oprávnene namietajú, že odôvodnenie napadnutého uznesenia sa rozsiahlo venuje rozhodnutiu Vrchného krajinského súdu Mnichov týkajúceho sa konania žalobkyne 1, a nie konania žalovaného, ktorým sa dôvodí potreba nariadenia neodkladného opatrenia. Naopak skutkové tvrdenia dovolateľov úplne nepodrobil vecnému posúdeniu. Urobil tak len vo vzťahu k servisnej zmluve (odsek 0 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Odvolací súd tak nielenže ponechal bez povšimnutia všetky ostatné skutkové tvrdenia dovolateľov, ktorými dôvodili potrebu nariadenia neodkladného opatrenia, a teda sa jednalo o kľúčové otázky sporu, ale zároveň sa odklonil od skutkových záverov prijatých súdom prvej inštancie bez toho, aby to riadne odôvodnil. Takýto procesný postup odvolacieho súdu vykazuje známky arbitrárnosti a svojvôle (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2019, sp. zn. I. ÚS 191/2019).

36. Odvolací súd síce uviedol, že má pochybnosti o nároku, ktorý dovolatelia uplatnili v návrhu, dôvody týchto pochybností však neuviedol. Vysporiadanie sa so servisnou zmluvou a poukaz na rozhodnutie Vrchného krajinského súdu Mnichov nemôžu tvoriť akceptovateľný racionálny základ pre prijatie záveru o nepreukázaní dôvodnosti a trvania nároku bez vysporiadania sa s ďalšími pre konanie kľúčovými skutkovými tvrdeniami dovolateľov.

37. Uvedené súvislosti naznačujú, že zo strany odvolacieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu dovolateľovho práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia. To však vyžaduje, aby absencia odpovede nebola viazaná na otázku bezvýznamnú, ale pre súdne rozhodnutie rozhodujúcu ako to vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. júla 2010, sp. zn. 5Cdo/106/2010 (taktiež rozhodnutia pod sp. zn. 5Cdo/57/2019, 2Cdo/100/2018, 4Cdo/3/2019, 4Cdo/125/2019, 4Cdo/120/2019) alebo z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2014, sp. zn. IV. ÚS 350/2014 (taktiež rozhodnutia pod sp. zn. II. US 559/2018, II. US 120/2020, I. US 235/2020, II. US 45/2021). Vzhľadom na povahu napadnutého uznesenia, je otázka (i) vysporiadania sa s jednotlivými skutkovými tvrdeniami dovolateľov ako navrhovateľov neodkladného opatrenia, ktorými dôvodí potrebu vydania neodkladného opatrenia a (ii) uvedenia dôvodov, pre ktoré jednotlivé skutočnosti považuje za osvedčené (preukázané) alebo

neosvedčené, otázkou rozhodujúcou pre rozhodovanie odvolacieho súdu.

38. Najvyšší súd, vychádzajúc z uvedených skutočností, v tomto odseku zhrnie k akým záverom dospel. V odôvodnení napadnutého uznesenia nie sú vysvetlené dôvody, pre ktoré považuje odvolací súd tvrdenie dovolateľov, že žalovaný ako jeden z konateľov žalobkyne 2/ mal v úmysle previesť 100 % obchodný podiel žalobkyne 2/ v spoločnosti Edymax DE, za nepreukázané, resp. neosvedčené. Tieto sú dôležité o to viac, keď sa odvolací súd svojím skutkovým záverom odklonil od záveru prijatého súdom prvej inštancie. Taktiež v ňom nie je vysvetlené, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia urobené v návrhu dovolateľov na nariadenie neodkladného opatrenia (s výnimkou servisnej zmluvy). V odôvodnení napadnutého uznesenia absentujú akékoľvek úvahy, ktoré umožnia spätne preskúmať záver o tom, či v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie alebo nenariadenie neodkladného opatrenia. Vzhľadom na tieto vady nie sú zrejmé dôvody, pre ktoré odvolací súd zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Tieto nedostatky robia napadnuté uznesenie nepreskúmateľným a vykazujúcim známky arbitrárnosti a svojvôle.

39. Postup odvolacieho súdu je tak nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v porušení § 220 ods. 2 CSP ako kogentného procesného ustanovenia, ktoré sa vymyká aj z ústavnoprávneho rámca pre nezachovanie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, čo tak zároveň znamená porušenie práva na spravodlivý proces (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2019, sp. zn. 5Cdo/196/2018), ktorého súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenia rozhodnutia.

40. Vada podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorou dovolatelia odôvodňujú svoje dovolanie, bola najvyšším súdom zistená, a preto je daná prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania.

41. Čo sa týka ostatných tvrdení obsiahnutých v dovolaní, tieto najvyšší súd nepovažoval za podstatné na účely dovolacieho konania, a preto sa nimi bližšie nezaoberal. V zásade sa jedná o tvrdenia spočívajúce v uvedení názoru dovolateľa, ktoré nezakladajú prípustný dovolací dôvod, alebo o novoty v dovolacom konaní, ktoré nepreukazujú prípustnosť a včasnosť podaného dovolania.

42. Uvedomujúc si, že pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie podľa § 329 ods. 2 CSP, pre prípadné ďalšie konanie najvyšší súd mimo ostatného poukazuje na skutočnosť, ktorá nastala po skončení odvolacieho konania. Žalovaný stratil postavenie spoločníka v žalobkyni 2, čo vyplýva z obchodného registra.

43. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 455 CSP).

44. Vzhľadom na to, že najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, v zmysle § 453 ods. 3 CSP rozhodne o trovách pôvodného konania a aj o trovách dovolacieho konania odvolací súd.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.